

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 25 sierpnia 2025 r.

ZPK.442.137.2024.BK

(w odpowiedzi należy podać ten znak sprawy)

Szanowny Pan
Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Niniejszym, na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2023 r. poz. 292), wnoszę o podjęcie działań zmierzających do znowelizowania ustawy Kodeks karny¹, poprzez wprowadzenie kryminalizacji zachowań związanych m.in. z obrotem lalkami stylizowanymi na dzieci lub osoby małoletnie, konkretniej zaś – poprzez znowelizowanie treści art. 202 k.k. w drodze wprowadzenia doń paragrafu 4c i nadania mu następującego (lub zbliżonego) brzmienia:

„Kto produkuje, sprzedaje lub rozpowszechnia przedmioty przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego, służące zaspokojeniu potrzeb seksualnych, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

Uzasadnienie

W zgłoszeniach przesyłanych do Biura Rzeczniczki Praw Dziecka często pojawiają się kwestie produkcji, sprzedaży oraz rozpowszechniania przedmiotów służących zaspokojeniu potrzeb seksualnych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego. Informacje w tym zakresie kierowane były również do Prokuratury oraz

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383), dalej określana skrótem „k.k.”.

podnoszone w mediach (zob. np. <https://www.pap.pl/aktualnosci/zgloszenie-do-prokuratury-ws-sprzedazy-sex-lalek-wygladajacych-jak-nastolatki>;
<https://tvn24.pl/biznes/najnowsze/poslowie-interwenuja-w-sprawie-sex-lalek-wygladajacych-jak-dzieci-to-tylko-etap-st8208773>).

Przedmioty, o których mowa powyżej, dostępne były w powszechnej sprzedaży, także na portalach sprzedażowych, takich jak Allegro (zob. np. <https://archiwum.allegro.pl/oferta/nastolatka-sex-lalka-125cm-promocja-ups-nowosc-i7579018819.html>), a w ich opisach znaleźć można było m.in. następujące informacje: „Nastoletnia lalka miłości, Sixteen Doll. Jeśli kiedykolwiek marzyłeś o kobiecie która nigdy nie uczestniczyła w żadnym stosunku seksualnym to Sixteen Doll jest właśnie dla Ciebie. Piękna dziewczica, nadmuchiwana lalka miłości z czarującą nadrukowaną twarzą i stojącą pozycją, która kusi i wzbudza sensację. Jest ona naturalnych rozmiarów, posiada piersi i 3 kuszące dziurki miłosne, w których można umieścić penisa. Do wyboru będziesz miał chętne usta, morką dziewcziczą waginę oraz ponętny tyłeczek. Od Twojej wyobraźni zależy jak je wykorzystasz. Lalka wyprodukowana jest z wysokiej jakości materiału nietoksycznego”.

Zachowania, o których mowa powyżej, tj. produkcja, sprzedaż lub rozpowszechnianie przedmiotów służących zaspokojeniu potrzeb seksualnych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego, nie są przy tym aktualnie zachowaniami kryminalizowanymi przez Kodeks karny, mimo że zakazane zostały zachowania o podobnym charakterze w postaci produkcji, rozpowszechniania, prezentowania, przechowywania lub posiadania treści pornograficznych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej (zob. art. 202 par. 4b k.k.).

Postawić można w związku z powyższym pytanie, dlaczego ustawodawca nie uwzględnił diskutowanych zachowań w dotychczasowym brzmieniu Kodeksu karnego. Ich społeczna szkodliwość in abstracto wydaje się być bowiem tak samo wysoka, jak zachowań aktualnie zakazanych pod groźbą kary, a podstawą do takiego twierdzenia są m.in. następujące okoliczności:

1. Kontakt z przedmiotami seksualnymi przypominającymi dzieci może utrwalać zaburzone preferencje seksualne wobec małoletnich, obniżać moralne bariery oraz prowadzić do eskalacji zachowań zagrażających realnym dzieciom. Osoby z zaburzeniami preferencji seksualnych mogą traktować lalki erotyczne przypominające dzieci jako substytut dzieci, co z jednej strony umożliwia im spełnianie swoich fantazji, ale z drugiej – utrwała te fantazje i wzmacnia skojarzenia seksualne z dziećmi. Lalka staje się narzędziem wzmacniającym i pogłębiającym patologiczne mechanizmy psychiczne. Zamiast neutralizować ryzykowne impulsy, takie przedmioty mogą redukować wewnętrzne opory moralne i prawne, tworzyć iluzję przyzwolenia, co może prowadzić do przekroczenia granicy między fantazją a czynem, oswajać sprawcę z obrazem dziecka jako obiektu seksualnego. Jak wskazuje się w literaturze: „Na poziomie behawioralnym krytycy, którzy postrzegają lalki jedynie jako czynnik ryzyka, obawiają się poważnych konsekwencji ich używania, np. poprzez obniżenie progu zahamowania wykorzystywania seksualnego (dzieci). Na przykład, jeśli dana osoba regularnie wchodzi w interakcję z podobnym do dziecka robotem seksualnym zaprogramowanym do symulowania zgody, może to prowadzić do błędnego przekonania, że podniecenie seksualne zawsze powinno kończyć się aktywnością seksualną. Co więcej, może to wzmocnić niebezpieczne przekonanie, że dzieci, postrzegane jako istoty seksualne, mogą prawomocnie wyrażać zgodę. Krytycy podkreślają również potencjał tych lalek do dalszego uprzedmiotawiania kobiet i dzieci, potencjalnie zachęcając do szkodliwych zachowań związanych z uprzedmiotowieniem. Według nich używanie dorosłych lalek erotycznych płci żeńskiej i dziecięcej prowadzi do tego, że mężczyźni realizują swoje potrzeby seksualne lub pragnienie władzy, tworząc pożywkę dla poniżającego traktowania kobiet i dzieci jako obiektów (seksualnych); również postrzeganie lalek jako materializacja przemocy seksualnej wobec dzieci. Ponadto zakłada się, że mężczyźni trenują zachowania agresywne, więc należy się

spodziewać, że zachowanie to zostanie przeniesione do relacji interpersonalnych w drugim kroku”².

2. Seksualizacja wizerunku dziecka, nawet w formie przedmiotu, jest rażącym naruszeniem podstawowych norm etycznych. Społeczeństwo ma obowiązek chronić dzieci przed jakąkolwiek formą seksualnego uprzedmiotowienia oraz kształtować kulturę, w której dzieci są postrzegane jako osoby, a nie obiekty seksualne. Akceptacja istnienia gadżetów erotycznych przybierających wizerunek małoletniego rozmywa granice moralne i przyczynia się do dehumanizacji najmłodszych członków społeczeństwa, przyzwalając niejako na traktowanie ich jako towaru nadającego się do sprzedaży i wykorzystania. Prawo nie tylko odzwierciedla normy społeczne, ale również je kształtuje i umacnia. Zezwolenie na sprzedaż i posiadanie np. lalek przypominających dzieci oznacza tymczasem – pośrednio – że seksualizacja wyglądu dziecka może mieć miejsce w legalnym, tolerowanym przez państwo obszarze, a jednocześnie sprzyja powolnemu przesuwaniu norm moralnych w kierunku większej tolerancji wobec zachowań pedofilnych. Jak wskazuje się w literaturze: „niektóre zachowania, takie jak akty seksualne z robotami przypominającymi dzieci, mogą być z natury niemoralne, uzasadniając ograniczenia wyłącznie ze względów moralnych. Twierdzi ponadto, że posiadanie dziecięcych lalek erotycznych i robotów może wskazywać na brak cnót moralnych, potencjalnie prowadząc do włączenia do rejestrów osób z przekonaniami seksualnymi. Strikwerda twierdzi, że dziecięce lalki i roboty erotyczne powinny być zakazane ze względów moralnych, chyba że dowody empiryczne wykażą, że chronią one prawdziwe dzieci przed krzywdą. Twierdzi, że takie zachowania podważają szacunek dla innych, ponieważ brakuje im równości i wzajemności, co czyni je moralnie nagannymi z perspektywy moralizmu prawniczego. Chatterjee podkreśla potencjalną szkodę kulturową, sugerując, że zezwolenie na handel lalkami i robotami erotycznymi przypominającymi dzieci może promować

² Desbuleux, J.C., Fuss, J. Child-like sex dolls: legal, empirical, and ethical perspectives. *Int J Impot Res* 36, 722–727 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41443-024-00979-3>.

przedstawianie dzieci jako obiektów seksualnych i normalizować wykorzystywanie dzieci”³.

Podkreślenia wymaga również, że zachowania takie, jak produkcja, sprzedaż lub rozpowszechnianie przedmiotów służących zaspokojeniu potrzeb seksualnych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego, zakazane są w niektórych państwach europejskich. Tytułem przykładu wskażmy, że zgodnie z § 184I StGB (Niemcy): „(1) 1. Karze pozbawienia wolności do lat pięciu lub karze grzywny podlega każdy, kto: 1. produkuje, oferuje lub reklamuje fizyczną replikę dziecka lub część ciała dziecka, która ze względu na swój charakter jest przeznaczona do wykonywania czynności seksualnych, lub 2. handluje repliką opisaną w punkcie 1 lub wnosi ją w tym celu na terytorialny obszar stosowania niniejszej ustawy lub przez ten obszar, lub 3. sprzedaje, dostarcza lub w inny sposób wprowadza do obrotu replikę opisaną w punkcie 1 z pominięciem obrotu. (...) (2) 1. Karze pozbawienia wolności do lat trzech lub karze grzywny podlega każdy, kto nabywa, posiada lub przewozi w obrębie lub przez obszar stosowania niniejszej ustawy (taką – dop. RPD) replikę”⁴. W Danii natomiast art. 235a tamtejszego Kodeksu karnego przewiduje, że: „Każdy, kto produkuje, sprzedaje lub w inny sposób przekazuje lalkę, która wygląda jak dziecko i jest przeznaczona do celów seksualnych, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do 2 lat. Każdy, kto posiada lalkę, o której mowa w ustępie 1, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do 1 roku”⁵.

Oczywiście Rzeczniczka Praw Dziecka świadoma jest, że wyniki badań empirycznych na temat wpływu przedmiotów służących zaspokojeniu potrzeb seksualnych przedstawiających wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego na ryzyko zachowań o charakterze pedofilnym nie są jednoznaczne i nie dają wyraźnych podstaw do kryminalizacji posiadania tego rodzaju przedmiotów, a niektórzy eksperci sugerują wręcz, że przedmioty tego rodzaju mogą być wykorzystywane w celach prewencyjnych czy terapeutycznych. Dlatego też w proponowanej, nowej regulacji Kodeksu karnego posiadanie np. lalek erotycznych

³ Desbuleux, J.C., Fuss, J. Child-like sex dolls: legal, empirical, and ethical perspectives. *Int J Impot Res* 36, 722–727 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41443-024-00979-3>.

⁴ <https://dejure.org/gesetze/StGB/184I.html>.

⁵ <https://legislationline.org/sites/default/files/2025-03/Criminal%20code%20Denmark%202024.pdf>. Zob. więcej w: Loibl, E., van der Aa, S., Hendriks-Lundh, M., & Niemark, R. (2023). Exploring different national approaches to prohibiting childlike sex dolls. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 30(1), 63-82. <https://doi.org/10.1177/1023263X231176908>.

przypominających dzieci nie byłoby uwzględniane (w konsekwencji dopuszczalna byłaby także działalność artystyczna, kolekcjonerska itp.). Produkcja zaś takich lalek do celów terapeutycznych powinna zostać uregulowana w odrębnych aktach, wyłączających odpowiedzialność karną pod warunkiem spełnienia ściśle określonych wymogów, ograniczających potencjalne nadużycia. Proponowana regulacja będzie więc w tym zakresie spełniać test proporcjonalności przewidziany w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Podsumowując, w przekonaniu Rzeczniczki Praw Dziecka wprowadzenie proponowanego na wstępie rozwiązania zwiększy szansę na ochronę dzieci przed przestępstwami o charakterze seksualnym popełnianymi na ich szkodę, stąd też, działając na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz.U. z 2023 r. poz. 292), raz jeszcze uprzejmie proszę o podjęcie odpowiednich działań zmierzających do jego wprowadzenia.

Z wyrazami szacunku

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

/wydane w postaci elektronicznej i podpisane
kwalifikowanym podpisem elektronicznym/